

Bloeyendael bulletin

MAART 2017

Van knuppels naar vlonders

Toekomstplannen

Parkpoëzie

'Ik sta in dienst van de opdrachtgever'

Waar zijn de egels gebleven?

A27/A12 Ring Utrecht

Van de Voorzitter

Parkpoëzie

Het jaar is alweer begonnen: met goed nieuws en verdrietig nieuws. Het droeve nieuws is het overlijden van Dick Bruna, die zich zeer betrokken toonde tijdens de acties in 1990 om park Bloeyendaal te behouden en aan wie wij ons logo te danken hebben. Hij heeft daarmee ons park letterlijk op de kaart gezet.

Het goede nieuws is dat de activiteiten in het park weer door zeer veel (nieuwe) vrijwilligers zijn aangepakt. Nadat de aannemer fors gesnoeid en gezaagd had, hebben zij gedurende twee zaterdagen in januari al het snoei-hout weggesleept en afgevoerd. Nog net voordat de bolgewassen hun kopjes weer uit de grond staken.

Op onze eerstvolgende vrijwilligerswerkdag, 1 april, wordt de slangenbroedhoop weer opgebouwd. Dat is een spannend moment, want dan zullen we zien of de ringslang, net als vorig jaar, eieren heeft gelegd.

Tijdens de voorjaarsreceptie op 24

maart zullen we onze nieuwe vlonderbrug openen. Over de oude en nieuwe brug wordt u bijgepraat in dit bulletin. Soms buigt het bestuur zich ook over andere dan bestuurstaken, zoals de vraag: waar zijn onze egels gebleven? In dit bulletin leest u daar meer over.

Verder gaan we in op de acties die we hebben ondernomen ten aanzien van de voorgenomen verbreding van de A27/A12 Ring Utrecht en hoe we met onze burens van de volkstuinvereniging ATV hierin hebben samengewerkt. In het interview maakt u kennis met Karel Meijer. Karel is al enkele jaren de vormgever van onze publicaties, waaronder het bulletin.

We zijn eind 2016 begonnen met het voorbereiden van een meerjarenplan. In dit nummer lichten we een tipje van de sluier op, en stellen we enkele projecten voor. Als de plannen klaar zijn, verschijnen ze op onze website.

Onlangs ontvingen wij van een trouwe parkbezoeker een prachtig gedicht dat we graag met u delen. Bent u ook een dichter, maak ons deelgenoot van uw 'parkpoëzie'.

Ik ben ervan overtuigd dat u – net als ik – uitkijkt naar het voorjaar. Ik hoop u dan ook te mogen begroeten tijdens onze voorjaarsreceptie op 24 maart, tijdens de open dagen of als vrijwilliger in het park.

Mirjam Steinbuch

REDACTIE

Jan Heijmans, Paul Brassé

FOTOGRAFIE

Paul Brassé en Bloeyendaal archief

VORMGEVING

KM Grafisch Werk, Utrecht

DRUK

All Print Group, Zaltbommel

Van knuppels naar vlonders

Sinds enkele maanden kunnen we ons zonder gevaar voor lijf en leden weer in de heemtuin begeven. De krakemikkige knuppelbrug is eindelijk vervangen door een vlotte vlonderbrug.

Afgelopen december werd de inmiddels onbegaanbaar geworden knuppelbrug vervangen. De brug, die in zijn achtjarig bestaan veel bezoekers heeft gedragen, was zeer ongelijk en glad geworden. Mos, gras en konijnenkeutels droegen eraan bij dat de oversteek bij nat weer riskant werd. Het mag een wonder heten dat er in het voorbije jaar geen gewonden zijn 'gevalen'.

De gemeente onderschreef de noodzaak voor vervanging en stelde geld uit

het Initiatievenfonds ter beschikking. Theo de Ronde diende een ontwerp in dat op onderdelen door de gemeente werd aangepast. De palen en langsliggers zijn van gewapend kunststof en de planken zijn gemaakt van cumaru, een Braziliaans soort hardhout. Twee werknemers van het aannemersbedrijf Damsteegt zijn enkele dagen bezig geweest om zonder machines de draagpalen te heien, de liggers te plaatsen en de planken te bevestigen. Eind december was de nieuwe brug gereed: strak, doeltreffend en veilig. We verwachten dat we er 20-25 jaar plezier van zullen hebben.

De brug wordt officieel geopend tijdens de voorjaarsreceptie.

Paul Brassé

Toekomstplannen

Plannen is vooruitzien. 2016 was het laatste jaar van de vorige meerjarenplanning. Momenteel legt het bestuur de laatste hand aan de planning voor 2017-2019. Een van de grotere projecten op de rol is het uitbaggeren van de waterwegen in het park. Eind vorig jaar heeft het bestuur meerdere sessies besteed aan het brainstormen over nieuwe projecten voor de komende periode. In de aanloop werden vier domeinen onderscheiden.

- **Het park**

We hebben geconstateerd dat de diepte van de waterwegen inmiddels te wensen overlaat, dank zij de blade- ren die zich onder water ophopen. Het vergt een jaar om een nieuwe baggerronde voor te bereiden. Een ander project dat we gaan aanpakken is het schoonmaken en verbeteren van de zogenaamde paddenpoel.

- **Natuurbeleving**

Om natuurbeleving te optimaliseren moet we paal en perk stellen aan de overlast in het park. Vorig jaar zijn op dit onderwerp de eerste stappen gezet. Dit jaar zullen we langs de toegangspaden van het park paaltjes plaatsen om hondenbezitters erop te wijzen dat honden aangelijnd dienen

te zijn. Flankerende maatregel is de hogere inzet van BOA's. Bij natuurbeleving horen ook excursies. In dit bulletin roepen we de lezers op om ideeën voor excursies en lezingen in te dienen.

- **Mensen en middelen**

Enkele projecten springen eruit, zoals het formuleren van een beleid voor vrijwilligers, het organiseren van een jaarlijkse vrijwilligersdag, maar ook het werven van nieuwe donateurs om het draagvlak in de samenleving te bevorderen. Ook de herinrichting van het paviljoen en aanschaf van nieuwe materialen hoort tot de plannen die we in dit domein gaan uitvoeren.

- **PR**

Een niet onbelangrijk terrein is het 'verkoop' van het park aan de buitenwereld. Er zal een communicatieplan en -beleid worden geschreven, waarin wordt opgenomen welke middelen we inzetten om welke activiteiten onder de aandacht van de omwonenden en de Utrechtse bevolking te brengen. Daarvoor zoeken we nog vrijwilligers.

Paul Brassé

Parkpoëzie

Tara van Utrecht werd op een van haar ochtendwandelingen in Bloeyendael door de natuur geïnspireerd tot het schrijven van het volgende gedicht.

OP EEN STILLE OCHTEND

Ik liep daar in die ochtendmist, geluid gedempt, contouren vaag
en alles om mij heen was zacht want oh, de hemel hing zo laag.
't Was of een sluier, teer en nat, beschermend op de aarde lag
zodat ik alles in een waas van stille overgave zag.
Wat anders snel, vol leven is, beleefde nu een zee van tijd.
Bewegingloos – er stond geen wind – was alles als van haast bevrijd.

Die ochtendnevel, onverwacht, maakte de wereld om mij heen
kortstondig met haar grijze hand wat dragelijker dan voorheen.
Haalde in deze donk're tijd de scherpe kantjes er vanaf
zodat het vage van die mist iets heilzaams aan mijn wereld gaf.
Alsof een wolk was neergedaald en ik te midden van die floers
de tijd kreeg met mezelf te zijn. Mij kon bezinnen op mijn koers.

Al wat voorheen beschaduwd was, leek nu bezonken en verstild,
boven contrasten, wit en zwart, en het mondaine uitgetild.
't Was water dat haar werking deed, al wat verdeeld was, samenbracht
en tot een eenheid had gesmeed. Zo wat te hard was, had verzacht.
Ik had dat nodig, dit respijt. Zo kon ik even kwetsbaar, klein,
de druk vermijden van de tijd en voor mezelf zachtaardig zijn.

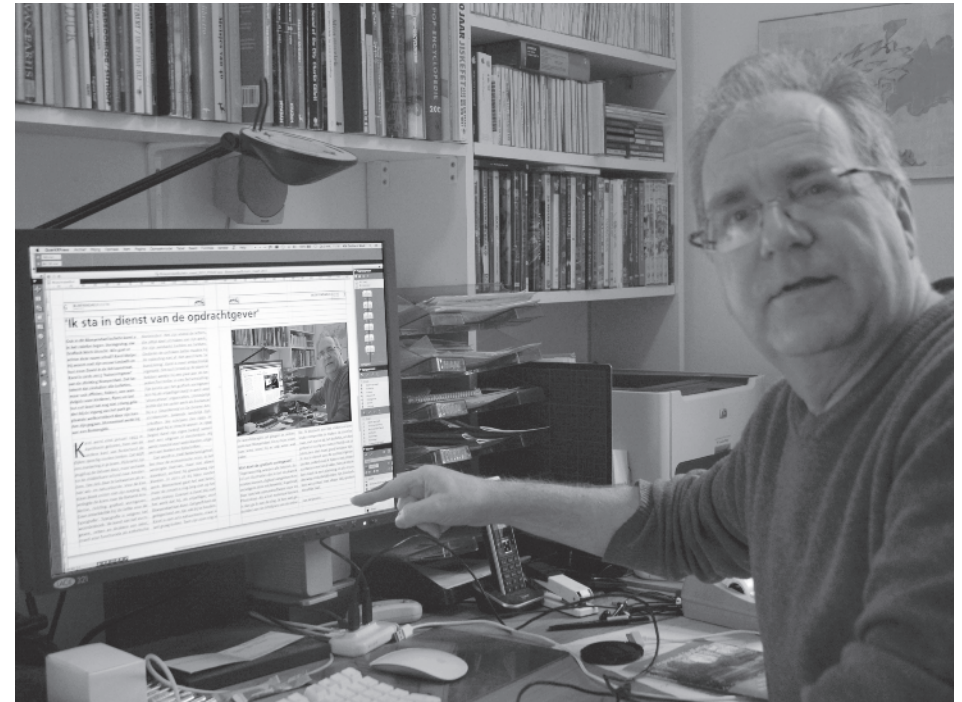
'Ik sta in dienst van de opdrachtgever'

Ook in dit *Bloeyendael bulletin* komt u in het colofon tegen: **Vormgeving: KM Grafisch Werk Utrecht. Wie gaat er achter deze naam schuil? Karel Meijer. Hij woont met zijn vrouw Liesbeth en hun zoon David in de Adriaanstraat. Karel is sinds 2015 'huisvormgever' van de stichting Bloeyendael. Dat betekent dat sindsdien alle bulletins, maar ook affiches, folders, een wandelgids voor kinderen, flyers en last but not least het nog niet zolang geleden bij de ingang van het park geplaatste welkomstbord door zijn handen zijn gegaan. Momenteel werkt hij aan een Bomengids.**

Karel werd eind januari 1953 in Apeldoorn geboren, kort voordat aan de andere kant van Nederland de dijken spoedig zouden breken. Dat blijft een markering in je leven. Hij bracht zijn jeugd op de Veluwe door, maar verkaste na de middelbare school naar Amsterdam. Om zich daar te bewaken als leraar wis- en natuurkunde. Voor de klas staan bleek echter niet zijn roeping. Hij verlegde de koers naar de Rietveld Academie, richting: grafisch vormgeven. Daar ontwikkelde hij 'de liefde voor de typografie'. Typografie is volgens het woordenboek: 'de kunst van het vormgeven, zetten en drukken van tekst, zowel voor functionele als estheti-

sche doeleinden'. Het zijn vooral de letters, die altijd deel uitmaken van zijn werk, die zijn aandacht hadden en hebben. Ondanks de ontloken liefde maakte hij de opleiding niet af. Het werd hem 'te kunstzinnig'. Karel is meer ambachtelijk ingesteld. Om toch brood op de plank te hebben werkte hij een paar jaar als bewaker/hersteller in een fietsenstalling. Zijn kennis van het grafisch vormgeven kon hij als vrijwilliger kwijt in werk voor 'alternatieve' organisaties. Uiteindelijk leidde dat tot vaster werk als freelancer bij o.a. *OnzeWereld* en *De Groene Amsterdammer*, bekende landelijk tijdschriften. We schrijven dan 1993. In 1994 gaat hij in Utrecht wonen. 5 jaar later begint Karel een eigen bedrijf samen met een uitgever in Amsterdam. Hij werkt meestal voor vaste klanten, uitgevers van boeken en tijdschriften.

Dan wordt in 2008 Nederland getroffen door de economische crisis. In het verleden daarvan, maar niet alleen daardoor, verliest hij gaandeweg zijn klanten. In 2011 zit hij bijna zonder werk. Momenteel gaat het wat beter, maar de omzet is nog lang niet op het oude niveau. Daarom is Karel blij met het werk dat hij, als vrijwilliger, voor Bloeyendael kan doen. Dat geeft hem de gelegenheid om zijn vak bij te houden. Karel is niet zo'n natuurmens, maar is wel graag bui-

ten. Toen zijn zoon nog in de wandelwagen, zat gingen ze samen vaak naar Bloeyendael. En nu hij er meer over leest komt hij er ook weer wat vaker.

Wat doet de grafisch vormgever?

'Tegenwoordig worden alle teksten, foto's en illustraties die in het drukwerk moeten komen, digitaal aangeleverd en vervolgens door mij bewerkt. Ik gebruik daar speciale opmaaksoftware voor en Photoshop. Als al het materiaal binnen is dan ga ik aan de slag. Ik ben wel gebonden aan de richtlijnen van de redac-

tie. Ik probeer van het materiaal een leuke compositie te maken. Ik streef er naar, met name bij het bulletin, om het geheel er rustig en overzichtelijk uit te laten zien. Het moet goed leesbaar zijn. Ik sta in dienst van de opdrachtgever. Verder onderhoud ik tijdens het proces contacten met de drukker. Met hem maak ik een planning en als er onderweg onduidelijkheden zijn dan hebben we contact met elkaar. Wij spreken dezelfde taal'.

Jan Heijmans

Waar zijn de egels gebleven?

De egel (*Erinaceus europaeus*) behoort tot de groep van de insecteneters, evenals de mollen en spitsmuizen. Ze zijn door iedereen makkelijk te herkennen aan de meer dan 7000 stekels van circa 2 tot 3 cm op de rugzijde en de bovenkant van de kop. Afhankelijk van leeftijd en geslacht variëren de grootte en het gewicht. Zo is de lengte van kop + romp 20 – 30 cm, van de staart 2 – 4,5 cm en het gewicht 300 – 1100 gram. Het reukvermogen en het gehoor is goed ontwikkeld en daarmee kunnen zij 's nachts een grote verscheidenheid aan insecten opsporen zoals kevers, oorwormen, rupsen, maar ook regenwormen en (huisjes)slakken. Ook een ei, een muis of zelfs een kleine ringslang wordt niet versmaad.

Met een kuiken in de bek

Enkele decennia geleden in een warme juni-nacht, werd ik gewekt door het krijsen van de kloek, die 's avonds met haar kuikens een slaapplek had gevonden vlak onder mijn raam in de border. Buiten gekomen zag ik in het licht van de zaklantaarn, dat de kloek onder veel kabaal met haar vleugels sloeg naar een grote egel, die met een kuiken in de bek onder de beplanting zat. Toen ik met een hand wat dicht-

ter bij kwam, protesteerde de egel heftig met een grommend geluid dat ook veel weg had van het blazen van een kat. Maar hij of zij gaf de prooi niet op.

Ten onder in de groene rivier

In Bloeyendael kon de oplettende wandelaar in de schemering regelmatig een egel zien rondscharrelen. Het laatste decennium heb ik dat slechts een enkele keer gezien. De vraag rijst hoeveel egels er nog zijn in Bloeyendael en naaste omgeving. Ik heb gehoord dat bij het kunstwerk 'de groene rivier' in de tuin van het provinciekantoor regelmatig dode egels zijn gevonden. Egels zijn dan wel redelijk plaatsvast maar het leefgebied varieert van circa 10 tot 40 hectare en 's nachts leggen zij een paar kilometer af. Zo kunnen zij al foeragerend via de oost- en zuidzijde van het terrein op de verticale betonnen 'oevers' komen en naar beneden vallen in de bak met alleen steenslag en buxus. Bij niet tijdige ontdekking komen zij om. Nu zijn in de hoeken schuin omhoog loopplanken geplaatst, maar die functioneren nog onvoldoende. Jammer van dit onnodige verlies in de toch al kleine populatie.

Mocht u een egel zien in Bloeyendael of naaste omgeving dan hoort de stichting dat graag van u.

Theo de Ronde

Op 28 januari was bij het houtslepen de opkomst groot en het weer goed. Een vijftal jongeren van de vrijwilligersorganisatie Have a Heart Day kwam meehelpen.

Voordat we na de lunch weer aan de slag gingen, vonden we even tijd om voor een foto te poseren.

Excursies in 2107

In 2017 worden 4 excursies georganiseerd voor vrijwilligers en donateurs:

Vogelexcursie	zaterdag 8 april om 9.00 uur
Vleermuisexcursie	vrijdag 23 juni om 22.00 uur
Excursie waterfauna	zaterdag 26 augustus om 13.00 uur
Excursie mossen	zondag 15 oktober om 13.00 uur

Let op de soms afwijkende dagen en tijden.

De excursies zijn kostenloos. De uitnodiging voor de excursies ontvang je standaard 10 dagen voor de betreffende datum.

Donateurs die hun e-mailadres nog niet hebben doorgegeven, kunnen dat doen via info@bloeyendael.nl. Zij ontvangen dan t.z.t. een uitnodiging.

OPROEP Het bestuur vraagt eenieder om suggesties voor lezingen en excursies door te geven.

A27/A12 Ring Utrecht

Op het ontwerptracébesluit A27/A12 Ring Utrecht over de verbreding en aanpassingen van deze autosnelwegen en de impact die dat heeft op de naaste omgeving van het werkgebied, heeft ook onze stichting in juni 2016 een zienswijze ingediend. Na een gezamenlijk overleg met de tuindersvereniging ATV Het Stadion, die ook nog een aantal tuinen moet afstaan, hebben wij de best te volgen strategie besproken. Ieder heeft daarna zijn eigen punten in de zienswijze uitgewerkt, gemotiveerd en tevens in het schrijven laten blijken, dat men de belangen van zijn burens ziet en ondersteunt.

In de zienswijze van Bloeyendael komt onder meer het belang van de parkuitlopers (ecologische verbindingzones) naar het viaduct van de Biltsestraatweg en de aansluiting met het natuurgebied 'Sandwijk' aan de orde en de strook langs de Rijnsweerdse Wetering naar het einde van de Oostbroekselaan met het 'nieuwe' moerasbos als 'steppingstone'.

Het Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht is in december 2016 door minister Schultz van Haegen (Infrastructuur en Milieu) vastgesteld. In dit besluit zijn diverse wijzigingen (optimalisaties) doorgevoerd ten opzichte van het ontwerpbesluit naar aanleiding van de 1376 ingediende

zienswijzen. In de *Nota van Antwoord** kan men het weerwoord van Rijkswaterstaat (de minister) lezen op de ingediende reacties. Na bestudering van deze antwoorden ziet de stichting Bloeyendael geen zinvolle gronden meer om onder de vleugels van de Stichting 'Kerngroep Ring Utrecht' in beroep te gaan bij de Raad van State, omdat zij redelijk tevreden is met de wijzigingen c.q. optimalisaties.

Wanneer er door de RvS een of meer beroepen worden gehonoreerd, zullen de consequenties hiervan in het tracébesluit moeten worden verwerkt. Daarna moet het nog door de Eerste en Tweede Kamer worden geaccordeerd. Mogelijk kan dit nog dit jaar. Er volgt dan nadere uitwerking en werkplanning. Het is de bedoeling dat dit in 2018 is afgerond, opdat de eerste werkzaamheden dan kunnen beginnen. Mogelijk zal eind 2026 het nieuwe tracé gereed zijn.

Theo de Ronde

* Zie ook onze website: www.bloeyendael.nl

Voorjaarsreceptie

24 maart van 17.00 – 19.00 uur

Het bestuur nodigt vrijwilligers, donateurs en relaties van harte uit op de inmiddels traditionele lenteborrel. In ons paviljoen aan de Archimedeslaan hopen we u te mogen ontvangen en zullen we gezamenlijk het glas heffen op het nieuwe groeiseizoen.

Tevens zullen we officieel de nieuwe vlonderbrug openen.

Wordt donateur van Bloeyendael voor (minimaal) 12 euro per jaar.

Stuur een mail naar info@bloeyendael.nl of geef je op via www.bloeyendael.nl/donateurs. Als donateur ontvang je een informatiepakket en krijg je periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Ook ontvang je uitnodigingen voor lezingen en excursies in het park. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van de belastingen.

ACTIVITEITEN VOORJAAR 2017

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
Voorjaarsreceptie	Vrijdag 24 maart	17.00 -19.00
Slangenbroedhoop	Zaterdag 1 april	10.00 – 16.00
Open huis en heemtuin	Dinsdag 4 april	12.00 – 14.00
Open zondag	Zondag 9 april	13.00 – 17.00
Klussendag	Zaterdag 29 april	10.00 – 16.00
Open huis en heemtuin	Dinsdag 2 mei	12.00 – 14.00
Open zondag	Zondag 7 mei	13.00 – 17.00
Open huis en heemtuin	Dinsdag 6 juni	12.00 – 14.00
Open zondag	Zondag 11 juni	13.00 – 17.00
Open huis en heemtuin	Dinsdag 4 juli	12.00 – 14.00

Stichting Bloeyendael
Postbus 85017
3508 AA Utrecht
www.bloeyendael.nl
NL74 INGB 0003 4466 50
Tel. 06 4500 5700